

פרשת פנחס

עשיה נקיה לשם שמיים

פרשת השבוע מלאה ברמזים לגבי העבודה הרוחנית שיש לנו לעשות, בעיקר בהתרחקות מדמיונות שווא והליכה אל עבר עשיה נקיה לשם שמים.

מעשה שלם

פנחס עשה מעשה קנאות והצליח הצלחה מלאה. זה היה חידוש גדול. בד"כ קנאות זה דבר מסוכן מאוד, בפרט אם זה כולל שפיכות דמים. פנחס הלך והרג נשיא שבט בישראל. אם הוא לא היה שלם במעשיו, הוא היה נתבע על הריגה. זה מה שרמוז על פנחס שלקח רומח בידו, שהיה שלם לגמרי ברמ"ח אבריו, לא היה לו שום נדנוד אישי בענין, שום דבר אנוכי. הכל היה לשם שמיים, למניעת חילול הברית. לכן בפרשה הקודמת גם לא נכתב שמו של ראש שבט שמעון כלל, להראות שהמעשה לא היה אישי. הפרשה הקודמת תיארה את מעשה פנחס ובפרשה זאת אנו קוראים על השכר שקיבל בעבור מעשהו הקדוש. התורה מציינת לא רק את עצם המעשה שלו, אלא גם את הצלחתו, המתבטאת בשכר שקיבל. אומר הרב שליט"א, זה היה מעשה נדיר. לפעמים, צריך לעשות דברים בצורה של דין, אבל גם הדין צריך שיהיה ברחמים. פנחס עשה נקמה רק בחטא עצמו ולא במי שפעל אותו. החטא היה בגידה בכל הקדושה של עם ישראל.

השלמות שהגיע אליה פירושה, שגם אחרי כן, לעולם לא יכשל בדבר הזה - בפגם הברית. אדם ששופך דם לשם שמים צריך להיות נקי במאה אחוז, בכל שנות חייו, שלא יכשל בעבירה, אפילו לא בהרהור עברה. פנחס הצליח, שהיה כולו טהור ועשה רק לשם שמים. מתוך לב טהור, הצליח לבטל את המגפה ולאחד את כלל ישראל. עובדה שהובטחה לו כהונת עולם, לכל הדורות - סימן שהיה נקי לכל הדורות. מצד ההלכה, כהן שרצח אפילו בשוגג, פסול לכהונה. אלא שכאן התורה מגלה לנו דבר נפלא. פנחס, אדם מן השורה, משבט לוי, רוצח וזוכה לכהונת עולם. הבורא בוחן לב וכליות ורואה את הטבע האמיתי של כל אדם ושל כל מעשה ומעשה.

ירושה לדורות

בפרשה מצוינים כל המועדים של עם ישראל, ובתוך מעשה הקנאות של פנחס גם רמוז על חג החנוכה, אף על פי שהוא אינו חג מהתורה. 'אור החיים' הקדוש אומר, שפנחס קשור לחנוכה וזה מראה לנו את השפעת מעשהו של פנחס על כל הדורות. גם נס חנוכה היה על ידי קנאות, קבוצה קטנה של כוהנים ממשפחת החשמונאים, יצאה נגד כל האימפריה היוונית וכל מה שהיא ייצגה. מסביר הרב שליט"א, מה שנתן להם את הכח למעשה הקנאות הזה, היה מעשהו של פנחס.

כשאדם אחד מגלה בפעם הראשונה כח בעולם, יכולים לבא אחרים ולהשתמש באותו הכח. זהו מסר מאוד חשוב לדור שלנו, מפני שאנחנו הדור האחרון. לפנינו כבר עברו כל גדולי ישראל והתוו את הדרך - חסד של אברהם, גבורה של יצחק, מנהיגות של משה, קנאות של פנחס וכן הלאה. כל הכוחות מצויים כבר וכל שנותר לנו זה להתחבר למהות מעשיהם של הראשונים ולפעול לשינוי המציאות.

הקשר בין פנחס וחנוכה ברור ברמזים. כמו שפנחס קיבל כהונת עולם, לדורי דורות, כך החשמונאים הנציחו את מעשה המנורה לדורי דורות, בחנוכה. פנחס זה אותיות נס פח, נס פח השמן. הכל ברמזים והכל בא להראות לנו על כוחו העצום של כל אדם יחיד מישראל לעשות מעשים שמשנים את פני העולם לעד.

אש מול אש

כתוב שכשנולד פנחס, הס"מ חשב שיהיה לו חלק בנשמה הזאת. הס"א תמיד מנסה לינוק איפה שיש נשמה גבוהה, איפה שיש הרבה אור. בכל אופן, אימו של פנחס היתה בת פוטיאל שהיה מפטם עגלים לעבודה זרה, ולכן השטן חשב שיהיה לו חלק בילד. אבל, לא הלך לו עם פנחס, לכן, אמרו חז"ל, הכניס

פרשת פנחס

השטן גאווה בלב נדב ואביהוא וגרם למותם, שנכנסו עם הגאווה הזאת, האש הזרה, לתוך קודש הקודשים. הרב שליט"א מסביר, כשפנחס בא לתקן את האש הזרה, הוא גם היה צריך להתעסק עם אש, אבל להפך אותה לאש של קדושה. המעשה שעשה זה להתעסק עם אש, עם דינים, עם גבורות - השורשים של מעשה הריגה. למרות שכך נראה מהכתוב, פנחס לא עשה את המעשה בפזיזות או בחופזה מתוך פרץ של חימה. הוא היה שקול מאוד, בעל מחשבה עמוקה ובעל תפילה. כתוב בתהילים, "וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס, וַיִּפְלֵל; וַתַּעֲצֵר, הַמַּגִּפָּה" (תהילים ק"ו ל'). בתפילה צריך לדעת איך לצרף דבר לדבר ולעשות מזה בניין של קומה שלמה, צריך שיקול ויישוב הדעת. פנחס שקל כל פרט ופרט ואז עשה מה שעשה. בעזרת האש של קדושה תיקן פנחס את האש הזרה של נדב ואביהוא.

תיקון במקום הקלקול

חז"ל אמרו, "מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין" (מסכת ברכות). אומר ה'כלי יקר', בעל תשובה זה אותו איש, באותו מקום. זאת אומרת, שהאדם שמתקן, צריך להיות באותו המקום של החטא. להבדיל, צדיק, אינו יכול להיות במקום כזה כי הוא מעולם לא היה שם. הבעל תשובה כבר התגבר והוא יכול להיות באותו מקום וב"ה להתגבר שוב, לתקן את הדבר הזה. לפי הגמרא הזאת, משמע שהבעל תשובה צריך להיות שוב ממש במצב של החטא כדי לתקן.

אם כן, גם פנחס, אשר צריך לתקן את מעשיהם של נדב ואביהוא, חייב לפעול באותה צורה. נדב ואביהוא הקריבו אש זרה - "אֲשֶׁר לֹא צִוָּה, אֲתָם" (ויקרא י' א'). במקרה של פנחס, בעוד משה רבנו והעם בוכים, פנחס נזכר בהלכה כיצד לפעול, "כל הבעל ארמית קנאים פוגעים בו, ואין נוהגים כן". הוא גם כן פעל בבחינה "שאין נוהגים כן", פעל באותה בחינה שפעלו בה נדב ואביהוא. אלא שבמעשיו הוא עשה אש גדולה של קדושה שתיקנה את האש זרה. פנחס הביא אש של קדושה - הקנאות לשם שמים. זאת האש שתיקנה את האש - "אֲשֶׁר לֹא צִוָּה, אֲתָם". כדי לתקן את החטא צריך להיכנס למצב של החטא. אומר הרב שליט"א, בשביל זה צריך אמונה פשוטה, תשובה פשוטה.

תוכחה בשלמות

ניתן ללמוד מפה מוסר גדול לחיינו. אדם שמוכיח את חברו, שרוצה לתקנו, צריך להיות שלם באותו הדבר שהוא מוכיח, כפי שכבר כתבנו בתחילה. אחרת זה עלול לעורר קטרוגים על אותו אדם, להרגיז אותו ורק לפגוע בו. אומר רבי נחמן, זה מעלה ריח רע השמימה, זאת אומרת, מעלה קטרוגים. אם אתה מוכיח אדם רק כדי להוכיח ולא כדי לעזור לו באמת, התוכחה הזאת גם לא נשמעת. החושים של הבן אדם נסגרים במצב כזה. זאת מדרגה גבוהה לקבל תוכחות. אפילו משה רבנו לא הוכיח את העם למרות כל הקשיים. מתי כן הוכיח אותם? בספר דברים, לפני שנפרד מהם, וזאת על מנת להיטיב להם.

בכלל, "כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו" (מסכת נגעים), לאדם יותר קל להוכיח את האחר מאשר לראות את עצמו. לכל אחד יש מנגנון הגנה, מסך, שגורם לו לראות את עצמו בשלמות ולעומת זאת, לראות את הפגמים של האחר. לכן גם נאמר, "שכל הפוסל, במומו הוא פוסל" (רמב"ם, ספר קדושה). מה זאת אומרת? שלפני שאנו מוכיחים, לפני שפוסלים אחרים, מוטב שנתבונן בתוך עצמנו ונוכיח רק את עצמנו. צריך להתבונן, שכל הפגמים שאנו רואים מחוצה לנו, זאת הדרך של הבורא להראות לנו את פגמנו אנו. האר"י הקדוש אמר כי תמו המוכיחים מהארץ וזה היה לפני למעלה מארבע מאות שנה. אנחנו מחויבים לעסוק בתיקון עצמנו ולא בתיקונם של אחרים.

הדרך לתיקון

לכל אחד יש תיקונים לעשות. הדרך שהתורה מלמדת אותנו היא שאין הדין ניתקן, אלא בשורש שלו. בשביל לתקן משהו מקולקל צריך להעלות אותו לשורשו. אם יש לאדם מידה לא טובה, פחד למשל - מפחד על בריאות, על פרנסה, על הילדים - זה מוריד את החיים של האדם מטה, מטה. זה נקרא יראה תתאה. זהו אדם ששקוע בפחדים של העולם הזה. לעומת זאת יש יראת הרוממות. העצה לאדם שרוצה

פרשת פנחס

להתגבר על הפחדים הנמוכים היא שצריך להעלות את הכל לשורש, להשתמש באותו הכח של הפחד, אבל במקומות הנכונים. לדעת שהקב"ה הוא הסיבה של כל הדברים ורק ממנו צריך לפחד, שאם חלילה יעזוב אותנו לרגע, לא יהיה לנו כל קיום במציאות. כמו שאומר 'חובות הלבבות', "מי שמפחד מאחד, לא מפחד מאף אחד, ומי שלא מפחד מאחד, מפחד מכל אחד". ואמרו חז"ל, "לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומית שבלב" (מסכת ברכות). הפחד שמתעורר משמיעת הרעמים, נועד רק כדי לעורר בליבנו יראת שמים.

הפחד זה רק דוגמא לכל המידות הפסולות שלנו שצריך להעלות אותן לשורשן. לא להתכחש אליהן, אלא להעלותן ולמתקן בקדושה, שם הן נעשות כלי לאור. אם יש עצבות, היא צריכה להופיע במקומות שהתורה אמרה שמותר וצריך להיות עצוב ולא במקומות אחרים. כך העצבות תהיה לתועלת ולא לנזק ח"ו. אסור להדחיק את הנטיות, צריך רק להטות אותן לצד הנכון.

כמו כן, אם מישהו בא ונותן לי מחמאה על משהו שעשיתי ואני מיד מהלל את הקב"ה שנתן לי יכולת גדולה, זה נקרא להעלות לשורש. לשאול מה הקב"ה אומר לי במקרה הזה, לדעת שהכל מהשם יתברך, זה גם להעלות לשורש. אם אדם ידע איך לקשר את כל הדברים אל הבורא וידע איך כל דבר שיש בו יכול לשמש לעבודתו, אז כל המציאות של אותו אדם תשתנה וכל כוחות הנפש שלו יתרכזו אל הקדושה. הכלים יעלו לשורשם ויתמתקו - אז הכל יהיה בקודש.

'היכל הברכה' אומר שאדם שיש לו ייסורים בחיים, אם הוא זוכר, שהקב"ה נמצא בכל מקום ומקום, אפילו בעניות ובמחלה, אז ברגע שהוא כבר יודע שהקב"ה מסתתר שם, הייסורים מסתלקים ולא יכול לחול עליו עונש. הוא לא השאיר את הייסורים אצלו, אלא העלה אותם אל הקב"ה. את זה כולנו עושים ביום הכיפורים ולא כאן המקום להרחיב.

טיפול שורש

מסביר "בעל הסולם" שיש רק שני כוחות בבריאה, רצון לקבל ורצון להשפיע, כלי ואור. כל החומר המחודש של הבריאה זה הרצון לקבל. ממנו גם מתעוררים כל הדינים וכל הבעיות שיש. השורש שלו זה הרצון להשפיע, משום שמחשבת הבריאה היא לענג לנבראיו ועל מנת שיתענגו היה צריך לברוא אותם עם רצון לקבל. כל עוד הבן אדם ממשיך להגביר את הרצון לקבל שלו, הדינים רק יגדלו. צריך למתק את זה בשורש, צריך להפוך למשפיעים, להעלות את כל הרצונות לקבל לשורשם המקורי, הרצון להשפיע.

סוד הרומח של פנחס

הזכרנו בתחילה את הרומח של פנחס. יש ברומח עניינים רבים. כתוב בזוהר הקדוש שהאות מ' נמצאת בידו של מלאך המות, והוא מחכה שישתמשו באותיות ו', ו-ת'. כך הוא עשה לחוה. כתוב, "וַתִּקַּח מִפְּרִי, וַתֹּאכַל; וַתִּתֵּן גַם-לְאִישָׁהּ עִמָּהּ" (בראשית ג' ו'). מלאך המוות, הנחש, היצר הרע, תפס את הרגע וחיבר את האות מ' ל-ו', ת' שהיא אמרה, וכך הביא את המות למציאות של אדם וחווה. הזוהר ממשיך ואומר שכאשר פנחס ראה את האות מ' באויר, מעל ראשיהם של בני ישראל, הוא לקח את האותיות ר' ו-ח' וצרף אותם אל ה-מ' וכך קיבל רמח וקרא 'קריאת שמע' שיש בה רמ"ח תיבות. זה היה הרמח, החרב פיפיות, נגד השטן, מה משסלק את כל המזיקים. ע"י הרמח, פנחס הביא את השכינה שהסתלקה מעל עם ישראל. הרמח זה רמ"ח איברים, כל התיקונים של קומה שלמה, לתקן את כל הפירודים שנעשו ע"י אותה קבוצת אנשים שרצתה ליצור פירוד בכלל ישראל. בזכות מעשיו של פנחס נעשה חיבור של השראת השכינה וכפרה על כלל ישראל.

התיקון באותיות

ה'מאור ושמש' מגלה לנו עוד סודות נפלאים בדבר השימוש באותיות של לשון הקודש. ראשית, הוא מפנה את עינינו אל שני דברים בפרשה. האחד, זה הכתוב, "הַשֵּׁב אֶת-עַמִּיתִי", שהיה צריך לומר "הסיר את חמתו". השני, שכתוב שלוש פעמים השורש 'קנא', "בְּקִבְאוֹ אֶת-קִנְאָתִי, בְּתוֹכִי; וְלֹא-כִלְיִתִּי

פרשת פנחס

אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, בְּקִנְיָתִי. הפעם השלישית, כביכול מיותרת. אבל בודאי אין שום אות מיותרת בתורה הקדושה והכל מכוון לתכלית.

ידוע כי הקב"ה ברא את העולם עם התורה וכל הברואים נבראו באותיות התורה. זה החומר גלם, אבני הבנין, של הבריאה כולה. כמו שכתוב בזוהר הקדוש, "באותיות בראשית נבראו שמים וארץ, באותיות יהי מאורות, נבראו שמש וירח... וכן כל העולמות... הכל נבראו על ידי אותיות התורה". כמבואר בספר יצירה על הצירופים השונים של האותיות, שמכל צירוף נברא עולם אחד וגם עדין מתקיים ומתנהג ע"י הצירופים. הצדיקים הם אלה שעושים צירופים טובים וממשיכים השפעות טובות על כנסת ישראל. אבל, אם ח"ו, ישראל אינם עושים רצונו של מקום, אזי ממשיכים צירופים לא טובים. הכל תלוי בצרופים, הן לטוב והן לרע.

ממשיך ה'מאור ושמשי', "הנה, כשזנו בני ישראל את בנות מואב, פגמו בברית קודש, הנקרא חותם. בכך הפכו צירוף חותמי לצירוף חמתי ונסתלק מהם צלם אלקים. הענין הוא, כי השומר הברית, שופע עליו בחינת אור מקיף, ועל כן, כשפגמו בברית, נסתלקו מהם המקיפים, ואז שלטה בהם המגיפה".

פנחס, כשקנא על הברית, הפך הצירוף 'חמתי' ל'חתימי', וזה שאמר הכתוב, "הָשִׁיב אֶת-חֲמָתִי". כלומר, שהשיב והפך את חמתי לצירוף חתמי. איך זכה לזה פנחס? ע"י הקנאה שקינא לשם. לכן נזכר ג' פעמים 'קנא' (453) עם הכולל שלהם (454) כמניין חותם. (454) כלומר, ע"י ששמר פנחס את הברית, זכה לבחינת חותם, בחינת מקיפים מגינים, לכן לא היה לבני שמעון שליטה עליו.

אנו רואים את החשיבות של צירופי האותיות בחיינו. אולי זה לא כל כך מובן איך כל אחד מאתנו שותף לבריאה ואיך בדיוק עושים משהו שלא רואים. אבל כל אחד יכול להתחיל לשים לב איך ע"י המעשים שלנו אנו משנים מהות של דברים. איך נגע יכול להפוך לענג, ולהפך ח"ו. גם בכוונות הפשוטות של תקופת בין המייצרים, שאנו נמצאים בפתחה כעת, אפשר לראות את חשיבות האותיות. בברכת 'רצה' שבתפילת העמידה, אנו צריכים להתבונן שאותיות 'רצה' זה גם אותיות 'צרה', ולכוון שכל הצרות יתמתקו ויהפכו ב"ב לרצון אמיתי אל הדבר הנכון.

שליטה על הדמיון

לאחר מעשה פנחס כתוב, "וַיְדַבֵּר ה', אֶל-מֹשֶׁה לְאמֹר. צַרֹּר, אֶת-הַמְדִּינִים; וְהִכִּיתֶם, אוֹתָם. כִּי צָרְרִים הֵם לָכֶם, בְּגִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר-נָגְלוּ לָכֶם עַל-דָּבַר-פְּעוֹר; וְעַל-דָּבַר כְּזָבִי בַת-נְשִׂיא מִדִּין, אֲחֵתְּךָ, הַמְכָּה בְיוֹם-הַמִּגְפָּה, עַל-דָּבַר-פְּעוֹר". התורה אומרת שצריך לקחת נקמה מהמדיינים. צריך לסלק את כל העם שהוציא מקרב את המכשול הזה. אנחנו יודעים כבר שהתורה היא לא רק פשט, אלא שמדובר פה גם על כוחות, תנועות, הפועלים בנפש האדם.

השם מדיין בא מאותו שורש האותיות של המילה דמיון. בכולנו מצוי הכח של הדמיון והוא פועל עלינו מאוד חזק. כמו כל דבר בעולם הזה, יש בדמיון כח בונה וכח הורס. אנו צריכים להשתמש בדמיון לעבודת השם, בבחינת "אֲדָמָה, לְעֻלְיִין" (ישעיהו י"ד י"ד), ולהיזהר מהדמיונות שמרחיקים אותנו מהדרך הטובה. מה שרבי נחמן אומר, שבדור שלנו שמו של יצר הרע הוא כח המדמה, שמכניס אנשים לדמיונות שווא ומתעתע בהם עד שאובדים לגמרי בתוך החומר. לכן אנו מצווים להכרית את המדיינים, לסלק את הכוח השלילי של הדמיון מתוכנו, לחלוטין.

בכלל, אומר הרב שליט"א, השליטה האמיתית בחיים צריכה להיות, שלאדם תהיה בהירות מחשבה, שיראה את המציאות האמיתית ולא הדמיונית.

סוף דבר

דיברנו על האותיות שמרכיבות את כל המציאות של הבריאה ולא במיסטיקה אנחנו עוסקים. גם לא באנו לעורר את כוחות הדמיון ולהתחיל לראות עכשיו אותיות שטסות באויר. דוקא בתקופה העומדת בפנינו, תקופת בין המייצרים, תקופה של דינים, תקופה שבה מתגלים החסרונות, המקומות הצרים בנפש - חייבים להפעיל את המחשבה הבהירה ולהגביר את הכח של מעשים טובים על גבי הכוח של סתם מחשבות

פרשת פנחס

ודמיונות שווא. זוהי הדרך לשינוי כל מצב, לשינוי המציאות. השורש של כל זה הוא היפוך של הרצון לקבל שלנו לרצון להשפיע, השפעה אמיתית. ע"י המיתוק הזה, כל המציאות של העולם תשתנה.

שזכותו של פנחס תעמוד לנו ותזכה אותנו לעשות מעשים שלמים יותר, אמן.

מוקדש לעילוי נשמת הנערים הטהורים : יעקב נפתלי בן רחל דבורה ז"ל, גלעד מיכאל בן בת גלים ז"ל, אייל בן אריס תשורה ז"ל, ת.נ.צ.ב.ה.

מוקדש לרפואת ים בת לי בתוך שאר חולי עמו ישראל

מוקדש לעילוי נשמת הרב אברהם בן יהודה צבי זצ"ל, חנה שני בת שרה סרח ז"ל, גילה בת רחל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.